

Opinia prawna

Po zapoznaniu się z treścią pisma z dnia 12-05-2011 r. oraz kserokopiami dokumentów złożonych przez _____ a załączonymi do w/w pisma stwierdzam, co następuje:

Praca w indywidualnym gospodarstwie rolnym może być uznana do stażu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Muszą być spełnione jednak ustawowe warunki, m.in. wliczenie musi wynikać z przepisów, postanowień układu zbiorowego pracy albo porozumienia w sprawie zakładowego systemu wynagradzania. W przypadku członków korpusu służby cywilnej taki obowiązek wliczenia w/w okresu do stażu pracy wynika z art. 90 ust. 2 i art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. 227, poz. 1505 ze zm.). Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz.U. nr 54, poz. 310) zaliczeniu do pracowniczego stażu pracy podlega okres prowadzenia indywidualnego gospodarstwa rolnego lub pracy w takim gospodarstwie, prowadzonym przez współmałżonka. Ratione legis tego przepisu stanowi, iż prowadzenie indywidualnego gospodarstwa rolnego oznacza prowadzenie go osobiście lub ze współmałżonkiem. Nie zaliczy się tego okresu pracy do stażu pracowniczego osobom wspólnie prowadzącym gospodarstwo rolne, ale nie będącym w związku małżeńskim. W doktrynie i judykaturze przyjęto, iż pod pojęciem prowadzenia gospodarstwa rolnego należy rozumieć samodzielną lub przy pomocy innych osób (osób bliskich, pracowników najemnych) faktyczną pracę w gospodarstwie rolnym wykonywaną na własny rachunek w charakterze właściciela bądź posiadacza w rozumieniu art. 336 kodeksu cywilnego (wyrok NSA II SA 1858/01). Istotnym jest to, że może to być tylko okres przypadający po uzyskaniu pełnoletności, na co zwracał uwagę Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z 18 maja 1999 r. (II SA 204/99), stwierdzając, że prowadzenie gospodarstwa w rozumieniu art. 1 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy polega na podejmowaniu czynności prawnych, do których wymagana jest pełna zdolność do czynności prawnych, która wiąże się z uzyskaniem pełnoletności. Przez faktyczną pracę należy rozumieć nie tylko fizyczną osobistą pracę w polu, ale także organizowanie pracy, zarządzanie gospodarstwem, decydowanie o rodzaju produkcji (wyrok Sądu Apelacyjnego I PKN 250/99). Prowadzenie gospodarstwa rolnego spełnia warunki „prowadzenia” bez względu na czas trwania. Ustawodawca nie wymaga, by prowadzenie gospodarstwa trwało przez jakikolwiek odcinek czasu, co znaczy, że każde prowadzenie następujące po jego objęciu spełnia warunki prowadzenia (wyrok SN z 7 września 1999 r.). Ważnym elementem w zaliczeniu prowadzenia gospodarstwa rolnego do stażu pracy jest ustalenie pojęcia gospodarstwo rolne. Przez pojęcie to aktualnie tj. od 1 października 1990 r. rozumie się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego (art. 55³ Kc, por. wyrok SN z 5 lutego 1998 I PKN 511/97). Od 1 października 1990 r. do chwili obecnej minimalna norma obszarowa obowiązująca przy obrocie nieruchomościami rolnymi nie została określona i posiłkowo przyjmuje się, że gospodarstwo rolne to powierzchnia określona w przepisach podatkowych tzn. 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy (art. 2 ust. 1 ustawy o podatku rolnym). We wcześniejszych okresach tj. od 23-12-1971 r. do 30-06-1989 r. norma ta

była niższa i wynosiła nie mniej niż 0,5 ha. Natomiast od 1-07-1989 r. do 30-09-1990 r. obszar gospodarstwa rolnego nie mógł mieć mniej niż 1 ha.

Nadmienia się, że jeżeli okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego pokrywają się z okresem zatrudnienia, to do stażu pracowniczego podlega wliczeniu tylko okres z jednego „zakładu”.

Okres pracy w gospodarstwie rolnym musi być udokumentowany. Art. 3 ustawy określa, w jakiej formie należy to uczynić. Według niego pracownik powinien przedstawić zaświadczenie z urzędu gminy potwierdzające okresy jego pracy w gospodarstwie rolnym, w oparciu o posiadane przez nią dokumenty, takie jak np. rejestry gruntów, księgi podatkowe itp. Jeśli urząd gminy nie dysponuje dokumentami uzasadniającymi wydanie takiego zaświadczenia, ma obowiązek zawiadomić o tym zainteresowanego na piśmie. Wówczas istnieje możliwość udowodnienia okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym zeznaniami co najmniej dwóch świadków zamieszkujących w tym czasie na terenie, na którym jest położone gospodarstwo rolne. Ustawodawca nie uregulował jednak, przed kim i w jakim trybie powinny być złożone zeznania świadków. Przyjmuje się, że powinno to nastąpić przed urzędnikiem gminy. Złożone zaświadczenie podlega ocenie zakładu pracy, jak każdy inny dowód. Jeżeli urząd nie może wydać zaświadczenia, to dowodem dla pracodawcy mogą być także zeznania świadków.

Załączone dowody dot. opłacania składek na ubezpieczenie rolników (KRUS) również mogą być dowodem prowadzenia gospodarstwa rolnego. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz.U. z 2008 r., nr 50, poz. 291 ze zm.) ubezpieczeniu społecznemu rolników podlega obowiązkowo rolnik, zamieszkujący i prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osobiście i na własny rachunek działalność rolniczą w pozostającym w jego posiadaniu gospodarstwie rolnym, o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego użytków rolnych lub dział specjalny produkcji rolnej, w tym również w ramach grupy producentów rolnych. jeżeli rolnik ten nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, zanim okres prowadzenia przez pracownika wraz z małżonkiem indywidualnego gospodarstwa rolnego i praca w nim zostanie zaliczony przez tut. do pracowniczego stażu pracy, zasadnym jest uzyskać od w/w pracownika zaświadczenie z właściwego miejscowo urzędu gminy, o którym stanowi art. 3 ustawy, bo dopiero ten dokument jednoznacznie potwierdzi, czy pracownik posiadał tylko nieruchomość rolną czy prowadził gospodarstwo rolne osobiście lub ze współmałżonkiem i/lub w nim pracował. Nadmienia się, że ustawodawca właśnie na w/w zaświadczenie wskazał jako na dokument podstawowy, a pozostałe dowody wskazywane przez pracownika traktuje się jako dowody o charakterze posiłkowym lub zastępczym, jeżeli pracownik nie może przedstawić pracodawcy zaświadczenia z gminy.

Rada Prawny

mgr. Marta Muszyńska-Polaczek
Kl. 2344